ROK IX

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Nº 15

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 SIERPNIA 1934 ROKU

POROZUMIENIE PRZEMYSŁU Z ROLNICTWEM

Prowadzone od dłuższego czasu ze Związkiem Producentów Nasion Oleistych i organizatorami Centrali Handlowej pertraktacje w sprawie zbytu krajowych nasion oleistych przybrały konkretne formy z chwilą zorganizowania Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością pod firmą „Centrala Obrotu Nasionami Oleistemi". W wyniku kilkunastu wielogodzinnych narad i konferencyj, udało się osiągnąć zupełne porozumienie zarówno co do sposobu odbioru całego plonu rzepaku i rzepiku przez olejarnie, jak co do ceny.

Porozumienie to jest wynikiem głębokich ustępstw ze strony przemysłu, który rozumiejąc trudną sytuację rolnictwa, zdecydował się akceptować bardzo ciężkie dla siebie warunki i ceny.

Osiągnięte uzgodnienie poglądów sprowadza się do następujących tez:

1) Centrala powołana została do życia nie w celach zawodowego skupu i sprzedaży nasion oleistych, lecz jako organ kontrolujący obrót nasionami oleistemi, posiadający pozatem możność interwencji w wypadkach, gdyby olejarnie wstrzymywały się od zakupu rzepaku po cenach i na warunkach, ustalonych w ramowej umowie, zawieranej przez każdą z olejarni z Centralą. Handel nasionami oleistemi odbywać się będzie jak dotychczas: zakupy dokonywane będą bądź bezpośrednio u rolnika, bądź też za pośrednictwem firm handlowo-zbożowych, które znają tę dziedzinę handlu. Uzgodniono przytem, że olejarnie w miarę możności posługiwać się będą pośrednictwem firm handlowych, które pozostają w bezpośrednim kontakcie z Centralą. Wykaz tych firm Centrala zakomunikowała olejarniom.

2) Olejarnie, uzyskawszy od rolnictwa dane co do przypuszczalnej ilości rzepaku na rynku, dokonały podziału tych ilości pomiędzy poszczególe zakłady przetwórcze, które obowiązują się odebrać właściwą ilość nasion.

3) Olejarnie łącznie z Centralą sprecyzowały dokładnie warunki umowy ramowej, którą podpisują poszczególne olejarnie. Umowa ta przewiduje:

a) ilości przypadające do odbioru na każdą olejarnię;

b) jednolite warunki odbioru (dostawy);

c) ustaloną zgodnie przez Centralę w porozumieniu z olejarniami wysokość ceny z uwzględnieniem progresji, a to w tym celu, ażeby umożliwić rolnikom równomierną podaż, olejarniom — równomierny odbiór nasion;

d) wysokość zabezpieczenia w postaci weksla kaucyjnego, który złoży każda olejarnia tytułem gwarancji, że przypadające na nią ilości rzepaku będą zakupione w ustalonym terminie.

Przeprowadzono dość obszerną dyskusję, w której omawiane były poszczególne punkty umowy ramowej, przyczem długi czas debatowano nad wysokością gwarancji. Przedstawiciele Centrali stali na stanowisku, że gwarancja powinna wynosić 50% wartości pełnego przydziału dla każdej olejarni; przemysł uważał, że gwarancja taka jest wogóle zbędna — jednak ostatecznie przystosował się do ciężkich warunków, stawianych przez rolnictwo, aczkolwiek wysokość zabezpieczenia nie znajduje rzeczowego uzasadnienia.

Cena rzepaku na okres do dn. 10 sierpnia r. b. została ustalona na zł. 38 za 100 kg. loco stacja załadowania dla Wołynia i Małopolski Wschodniej i zł. 40 dla pozostałych części kraju. Jest to cena wysoka, została jednak przyjęta przez przemysł — w imię współpracy z rolnictwem.

Porozumienie przemysłu z rolnictwem w zakresie krajowych nasion oleistych stało się więc faktem dokonanym. Należy je powitać z radością — mimo niekorzystne naogół dla przemysłu warunki porozumienia — gdyż stanowi ono dowód dalszej konsolidacji stosunków przemysłu tłuszczowego i tendencji najdalej posuniętego opierania tego przemysłu na surowcu krajowym tam wszędzie, gdzie jest to możliwe.

PRZEMYSŁ CHEMICZNY WOBEC POWODZI

Związek Przemysłu Chemicznego R. P. rozesłał do członków Związku, oraz do fabryk chemicznych pozazwiązkowych indywidualne listy następującej treści:

„Klęska powodzi pociągnęła za sobą straty, wynoszące setki miljonów złotych. Dorobek wielu pokoleń ludzkich zniszczony jest doszczętnie. Katastrofa żywiołowa przybrała rozmiary, zagrażające całemu krajowi.

Przyjście z pomocą ofiarom powodzi nie jest już aktem humanitarnym, lecz elementarnym obowiązkiem społecznym.

Związek Przemysłu Chemicznego wzywa wszystkie chemiczne przedsiębiorstwa przemysłowe do dokonania możliwie największego wysiłku, celem natychmiastowego okazania pomocy ludności dotkniętej klęską.

Ofiary na ten cel — w gotówce lub w naturze — zarówno od przedsiębiorstw, jak zatrudnionych pracowników, należy kierować do Komitetów Pomocy dla Ofiar Powodzi. O wysokości zadeklarowanych sum i ofiar w naturze należy zawiadomić nasz Związek, który prowadzi ewidencję wpłat, dokonanych przez przemysł chemiczny na rzecz powodzian".

Dotychczas zostały złożone następujące sumy na cele pomocy ofiarom powodzi:

Związek Przemysłu Chemicznego R. P.	500 zł.
Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu	20.000 zł.
Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych we Lwowie	3.000 zł.
Sp. Akc. „Roche"	1.100 zł.
Sp. Akc. „Strem"	1.000 zł.
Sp. Akc. „Ludwik Spiess i Syn" .	1.000 zł.
Fabryka Płyt Fot. „Alfa" w Bydgoszczy	300 zł.
Sp. Akc. „Wolbrom"	300 zł.
Zjednocz. Sprzed. Kw. Siarkowego w Katowicach	200 zł.
Fabr. „Domagalski i S-ka" w Poznaniu	100 zł.

Fabryki: „Fosforyty Polskie" w Kielcach, „Polfosfor" w Nadbrzeżu, „Agrochemja" w Oświęcimiu — 35 tonn mączki fosforytowej.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Nakładem Instytutu Spraw Społecznych ukazała się książka pióra Wacława Adamieckiego p. t.: „Rola Instytucyj ubezpieczeniowych w akcji zapobiegania wypadkom przy pracy". Przemysł chemiczny, który szczególnie skrupulatnie bada zagadnienie bezpieczeństwa pracy, nader życzliwie przyjmuje ogłoszenie tego cennego opracowania, zilustrowanego wielką ilością ciekawych i bardzo sumiennie opracowanych zestawień statystycznych, tablic i wykresów. Nader ciekawe są próby autora znalezienia najbardziej celowej metody statystyki wypadków, oraz analizy tych wypadków. Praca p. Adamieckiego zasługuje na zapoznanie się z nią przez wszystkich, studjujących zagadnienie bezpieczeństwa pracy.

Nakładem Izby Przemysłowo - Handlowej w Warszawie wydane zostało sprawozdanie z sytuacji gospodarczej okręgu Izby w Warszawie za rok 1933. Izba stwierdza dodatni rozwój wypadków w życiu gospodarczem Polski w r. 1933. Szereg objawów poprawy w zakresie produkcji i wymiany znalazł uzupełnienie w pomyślnym naogół przebiegu ewolucji ogólnej sytuacji finansowej. Brak rentowności przedsiębiorczości prywatnej dawał się nadal odczuwać, mając swe źródło w małej chłonności rynku.

Sprawozdanie omawia bardzo szczegółowo sytuację we wszystkich gałęziach produkcji i wymiany, działających w okręgu Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie.

Ogłoszone zostało drukiem Sprawozdanie za rok 1933 z działalności Funduszu Bezrobocia. Ze Sprawozdania tego wynika, że przeciętna liczba pobierających zasiłki w roku 1933 wyniosła 49.394 bezrobotnych, co stanowi zmniejszenie o 46,3% w stosunku do roku 1932 — naskutek nowelizacji Ustawy z dn. 17 marca 1932 r. Przeciętna roczna wysokość zasiłku wynosiła zł. 533,76; wysokość wypłaconych w r. 1933 zasiłków wyniosła okrągło 26.000.000 złotych; koszty administracji Funduszu Bezrobocia wyniosły okrągło 4.675.000 złotych. Dochody Funduszu Pracy w r. 1933 wyniosły ogółem okrągło 33.864.000 złotych.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Państwowy Instytut Eksportowy komunikuje, iż począwszy od dn. 2 b. m. czechosłowacki Bank Narodowy pobierać będzie przy przydziale dewiz, dokonywanym zarówno na giełdzie, jak i poza giełdą, prowizję w wysokości $\frac{1}{2}\text{‰}$ od wszelkich dewiz. Dotychczas przydział ten odbywał się bez opłacania jakiejkolwiek prowizji.

Zawarty został układ kontygentowy z Rumunją na okres 1.VII — 31.XII.1934 r. Informacje o uzyskanych kontyngentach wywozowych rozesłane zostały do zainteresowanych członków Związku. Związek udziela szczegółowych informacyj, dotyczących postanowień tego układu.

Podpisany został w dniu 30.VI protokół dodatkowy do traktatu polsko-fińskiego.

Zanotowane zostały następujące zmiany celne i reglamentacyjne (Nr.Nr. 20 i 21 „Informatora Eksportowego".

Bułgarja — wprowadzono na listę towarów wolnych w imporcie: wapno chlorowe, kwas siarkowy, soda żrąca, siarczek węgla, dwusiarczan sodu, celuloza w płatkach, kwas solny do produkcji jedwabiu. Przywóz nowych specyfików lekarskich i stężonego kwasu octowego wymaga pozwolenia Gen. Dyrekcji Zdrowia.

Hiszpanja — zakazy przywozu: kwasu siarkowego, oleju rycynowego, kwasów tłuszczowych.

Honduras — wprowadzenie ograniczeń dewizowych.

Holandja — nawozy sztuczne azotowe — ustalenie podstawy obliczenia kontyngentów na zasadzie przywozu w okresie 1.V.1933 — 31.XII.1933.

Kolumbja — zmiana przepisów dewizowych.

Łotwa — podwyższenie stawek celnych na: klej i żelatynę, chemikalja z poz. 102, 105 i 112 Taryfy celnej łotewskiej, na sodę, garbniki, materjały wybuchowe, jedwab sztuczny.

Portugalja — podwyższenie dopłaty do cła na towary przywożone na statkach, mających inną banderę niż portugalska, brytyjska, brazylijska, francuska, holenderska z 20 na 28%.

Zwraca się uwagę na raporty dotyczące: projektu założenia koksowni na Węgrzech (Nr. 20 „Informatora" str. 5), dostawy nawozów sztucznych do Syrji, połączeń okrętowych z Indjami Brytyjskiemi (Nr. 21 „Informatora" str. 6 i 8).

KRONIKA

Nawiązując do poprzednich informacyj o chlorku siarki, donosimy że z dniem 19 lipca 1934 r. Państwowa Wytwórnia Prochu w Pionkach odstąpiła dostawę chlorku siarki Wojskowej Wytwórni Rakiet w Skarżysku.

W dn. 1 lipca r. b. upłynął przewidziany w Ustawie z dn. 30 stycznia 1924 r. dziesięcioletni termin wpłaty do Zakładu Ubezpieczenia od Wypadków należności z tytułu wartości kapitałowych rent przejętych przez Zakład za wypadki przy pracy, które zdarzyły się w przedsiębiorstwach b. zaboru rosyjskiego przed wejściem w życie na tym terenie ustawy o obowiąz kowem ubezpieczeniu od wypadków. Wobec upływu terminu, Zakład wezwał zainteresowane przedsiębiorstwa do spłaty tych wartości.

Sumy należne Zakładowi z tego tytułu od poszczególnych przedsiębiorstw są bardzo poważne, a spłata szczególnie trudna wobec przeżywanych trudności gospodarczych i wysokości bieżących opłat publicznych.

Prosimy o nadesłanie materjałów niezbędnych do rozmów z Zakładem w sprawie spłaty należności — mianowicie wysokości sum przypadających od poszczególnych firm na rzecz Zakładu.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 61 z dn. 12 lipca r. b. ukazało się pod poz. 521 Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dn. 21 czerwca 1934, zmieniające dawne przepisy o konserwowaniu artykułów żywności.

Stosownie do postanowień tego Rozporządzenia, do konserwowania artykułów żywności dopuszczony pozostał azotyn sodowy. Rozporządzenie weszło w życie dn. 12 lipca 1934.

W Dz. Ust. Nr. 62 z dn. 18 lipca r. b. ukazało się pod poz. 522 Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dn. 29 marca 1934 o określeniu cen aptecznych.

Rozporządzenie to zawiera nową taksę aptekarską, oraz postanowienia dotyczące cen specyfików. Wbrew opinji przemysłu chemiczno-farmaceutycznego, nowe Rozporządzenie obejmuje taksę „za pracę" przy masowej produkcji specyfików farmaceutycznych. Postanowienie to scharakteryzować należy jako pierwszą u nas próbę regulowania na drodze rozporządzenia wysokości zapłaty za pracę, wykonywaną przez robotników w przemyśle fabrycznym. Sprawie tej poświęciliśmy już wiele uwagi przed ogłoszeniem rozporządzenia w jednym z poprzednich numerów „Wiedomości Przemysłu Chemicznego", wskazując że nie jest bynajmniej zadaniem taksy aptekarskiej rozwiązywanie skomplikowanych problemów socjalnych, wynikających ze stosunku pracodawcy do mas robotniczych. To też powołane Rozporządzenie wzbudziło poważne zaniepokojenie przemysłu chemicznego, zajmującego się produkcją środków leczniczych.

W Dz. Ust. Nr. 62 z dn. 18 lipca r. b. ukazało się pod poz. 523 Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dn. 25 czerwca 1934 o dozorze nad wyrobem i obiegiem środków kosmetycznych.

Rozporządzenie zawiera spis środków kosmetycznych, podlegających przepisom, oraz określenie słowne (niezawsze szczęśliwe) tych środków. Środki kosmetyczne mogą być wprowadzone do obiegu tylko po uprzedniem zarejestrowaniu w Min. Opieki Społecznej, które prowadzi w tym celu specjalne rejestry. Tekst etykiety środka kosmetycznego powinien zawierać: nazwę firmy i jej siedzibę, nazwę kosmetyka, Nr. rejestru. Postanowienia szczegółowe Rozporządzenia obejmują maksymalne normy ilościowe związków, których zawartość jest dopuszczalna w środkach kosmetycznych z ograniczeniami. Ponadto, do Rozporządzenia dołączony jest spis związków, niedopuszczalnych w kosmetykach.

Rozporządzenie wchodzi w życie dn. 18 lutego 1935.

Ogłoszenie przepisów o kosmetykach niewątpliwie przyczyni się do uregulowania tej produkcji i uzdrowienia stosunków w drobnym przemyśle perfumeryjno-kosmetycznym.

W Dz. Ust. Nr. 65 z dn. 25 lipca r. b. ukazało się pod poz. 581 Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 10 lipca 1934 o wyznaczeniu siedzib i okręgów Izb Przemysłowo-Handlowych.

Stosownie do ogłoszonych przepisów, ustanawia się 10 Izb Przemysłowo-Handlowych (zamiast dotychczasowej większej ilości), mianowicie: w Warszawie, Łodzi, Sosnowcu, Lublinie, Lwowie, Krakowie, Poznaniu, Gdyni, Wilnie i Katowicach.

W Dz. U. Nr. 66 z dn. 26 lipca r. b. ukazały się pod poz. 585 i 586 Rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 21 lipca 1934 r., dotyczące ułatwień w obrocie Pożyczką Narodową.

W Dz. Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 45 z dn. 20 lipca r. b. ukazało się zarządzenie, wprowadzające obniżone opłaty kolejowe (420 gr. za 100 kg) przy przywozie kopry i nasion palmowych od stacyj portowych do Katowic.

ECHA

* P. Inż. Tadeusz Zamoyski otrzymał francuskie odznaczenie Palm Akademickich i uzyskał zezwolenie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na przyjęcie tej dekoracji.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	420 zł
Alkohol metylowy techniczny 90%	160 „
„ „ czysty 99%	300 „
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,53 „
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,25 „
Azotan amonu	100 „
Azotyn sodowy	120 „
Benzol handlowy 90%	92 „
„ czysty	104 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 „
* Boraks	90–100 „
Chlor ciekły	115 „
Chlorek cynku 50° Bé	30 „
*Chlorek wapna bielący	30,6 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chlorobenzol	165 „
Chloroform czysty	800 „
„ „pro narcosi"	1.800 „
Eter siarkowy	450 „
Fenol czysty	265 „
Formalina 40%	220 „
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220 „
* „ techniczna 85/88%	160 „
Karbolineum	29,75 „
Klej kostny	230 „
Klej skórny	250 „
Krezol czysty	128 „
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO_3	95 „
Kwas mrówkowy 80%	235 „
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 „
„ solny 19°/21° Bé	10 „
„ octowy techn. 30%	80 „
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	15 zł
„ rogowa 13/14% N	35 „
Naftalin surowy prasowany	28,00 „
„ czysty w łuskach	52,50 „
Octan sodu	120 „
„ ołowiu	200 „
Oleina	175 „
Oleum 20%	19,24 „
Olej lniany	175 „
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 „
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 „
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8,00 „
Smoła preparowana	16,50 „
Saletra amonowa	100 „
Saletra potasowa	130 „
* Saletra sodowa 15,5% N_2	28,00 „
*Salmjak raf.	120 „
Siarczan amonu	23,70 „
* Siarczan miedzi	65—75 „
* Siarczek sodu 60/62%	64 „
Soda amonjakalna	25 „
* „ kaustyczna	54 „
Sól glauberska krystaliczna	7,00 „
Stearyna	155 „
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 „
Toluol czysty	115 „
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. ± 25% NH_3	60 „
Żelatyna techn.	400 „

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BORUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE". Warszawa, Czackiego 14, tel. 5.91-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.
„FR. KARPIŃSKI SPÓŁKA AKCYJNA", Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER" Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM", Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 206-80.
Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW" Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW", Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa Mazowiecka 7, 5.84-30

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel 875-39.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94

Sól glauberska krystaliczna:
„TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11